

АНОТАЦІЯ

Лунач О.О. Публічне управління містом в умовах сучасних викликів. - Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». Національний університет «Одеська політехніка», Міністерство освіти і науки України, Одеса, 2026.

Дисертаційне дослідження присвячене розв'язанню актуального та соціально значущого наукового завдання — системному обґрунтуванню комплексу сучасних інструментів публічного управління містом в умовах множинних викликів глобального, національного та локального рівнів, а також визначенню науково-практичних шляхів їх результативного застосування в умовах правового режиму воєнного стану та в період післявоєнної відбудови України. Сучасні геополітичні, соціально-економічні, екологічні та інституційні трансформації, зумовлені збройною агресією проти України, об'єктивно вимагають глибокої модернізації системи публічного управління міськими територіальними громадами. Така модернізація має забезпечити підвищення її адаптивності, резильєнтності, ефективності та результативності шляхом упровадження інноваційних управлінських інструментів, які виступають каталізаторами прогресивного розвитку українських міст, відновлення їхньої життєздатності та підвищення якості життя громадян на засадах принципу «build back better».

У дисертації сформовано концептуальні засади механізмів публічного управління містом в умовах сучасних викликів. Здійснено ґрунтовний ретроспективний аналіз еволюції наукових поглядів на проблематику публічного управління містом, розкрито місце зазначеної проблематики в сучасному науковому дискурсі публічного управління та адміністрування. Досліджено зарубіжний досвід управління міськими системами (зокрема європейські моделі інтегрованого міського розвитку, адаптивного управління та резильєнтних міст). На основі порівняльного аналізу зроблено обґрунтований висновок, що в умовах

повоєнної відбудови, забезпечення стійкості та адаптивності територіальних громад публічне управління містом має базуватися на синергії сучасних зарубіжних концептуальних підходів та їх критичній адаптації до конкретних стратегій розвитку міста, його економічного потенціалу, кадрового забезпечення, соціального капіталу, інституційної спроможності, а також до специфічних викликів, притаманних різним типам сучасних українських міст (прифронтових, тилкових, портових, промислових тощо).

Розкрито стратегічні цілі та тактичні завдання системи публічного управління містом в умовах сучасних викликів. Систематизовано форми та методи публічного управління містом, що набувають особливої актуальності в період правового режиму воєнного стану та повоєнного відновлення. Особливу увагу приділено інструментам стратегічного, проєктного, антикризового та адаптивного управління.

Здійснено комплексний контент-аналіз нормативного, правового та програмного забезпечення публічного управління містом в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови в межах вітчизняного правового поля (законодавче, підзаконне, техніко-правове регулювання, стратегічні та програмні документи). Виявлено ключові правові прогалини та інституційні дисбаланси, серед яких: фрагментарність нормативної бази (наявність значної кількості актів, що взаємно доповнюють один одного без єдиного кодифікованого документа); відсутність прийнятого рамкового Закону України «Про засади відновлення України»; недостатня адаптованість окремих державних будівельних норм (ДБН) до специфіки воєнних пошкоджень, вимог зеленого відновлення та кліматичної стійкості; висока залежність реалізації політики відновлення від зовнішнього фінансування та репараційних механізмів.

Досліджено та структуровано систему викликів публічного управління містом на регіональному та місцевому рівнях. Проаналізовано виклики, які постають і поставатимуть перед органами публічної влади в період правового режиму воєнного стану та повоєнного відновлення країни. Розглянуто європейську нормативно-правову рамку, що становить концептуальну основу сучасних підходів

до управління містом, зокрема: Європейську хартію місцевого самоврядування, Амстердамський пакт, Нову Лейпцизьку хартію, Європейський зелений курс, а також європейські стандарти міського управління. Підкреслено, що зазначені документи відображають еволюцію від декларативного закріплення прав мешканців міст до комплексної системи принципів, яка інтегрує етичне управління, сталий розвиток, соціальну довіру, цифрову трансформацію та резильєнтність. Адаптація цих документів до українських реалій дозволяє науково обґрунтовувати моделі адаптивного та стійкого управління містами в період повоєнної відбудови.

У процесі дослідження вдосконалено понятійно-категорійний апарат публічного управління шляхом уточнення сутності та змісту низки базових понять. Зокрема, у вітчизняний науковий обіг уведено поняття «публічне управління містом в умовах сучасних викликів», яке визначається як цілеспрямований процес зменшення невизначеності між складовими системи управління містом, спричиненої деструктивними впливами зовнішніх і внутрішніх викликів, завдяки системному використанню інструментів підвищення стійкості та адаптивності міста. Також уточнено зміст поняття «повоєнне відновлення міста» як комплексного, багатофакторного та багаторівневого процесу розвитку міста на засадах принципів стійкості, адаптивності, рефлексії та сталого розвитку.

Досліджено ключові механізми, що функціонують у системі управління містом в умовах сучасних викликів. На прикладі міста Чорноморськ Одеської області розкрито сутність і структурно-функціональні характеристики моделі управління містом на засадах стійкості та адаптивності в умовах повоєнного відновлення України. Особливу увагу приділено інструментам формування інтегрованого підходу до управління розвитком міст через синергію ESG-стандартів (Environmental, Social, Governance) та стандартів серії ISO.

Аргументовано, що поєднання стратегічного ESG-бачення з практичними системами менеджменту якості, екологічного менеджменту та антикорупційного комплаєнсу сприяє підвищенню резильєнтності міських систем, прозорості надання публічних послуг, ефективності використання ресурсів та залученню інвестицій у містобудівну діяльність на засадах принципу «build back better».

Проаналізовано механізми міжнародної проєктної допомоги в контексті повоєнної відбудови українських міст, що дозволить громадам українських міст підвищити ефективність та якість результатів взаємодії з міжнародними інвесторами. Для підвищення ефективності та результативності реалізації стратегічного напрямку відновлення запропоновано модель адаптивного кластера управління містом в умовах сучасних викликів. Обґрунтовано її теоретико-методологічну цінність і практичну результативність. Наголошено на критичній важливості розвитку людського капіталу на рівні міста та необхідності системного застосування сучасних BSC-інструментів публічного управління містом в процесі післявоєнної відбудови українських міст. Основні результати дослідження можуть використовуватися в процесі функціонування та розвитку українських міст в період повоєнного відновлення.

Ключові слова: публічне управління та адміністрування, децентралізація, регіональне управління, містобудівна діяльність, містобудівна сфера, органи публічного управління, територіальна громада, місто, публічне управління містом, цифровізація, адаптивні системи, проєкти розвитку, людські ресурси, стійкість міста, інфраструктура міста, воєнний час та повоєнне відновлення, інноваційні інструменти, безпекові виклики, розвиток територій.

Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації:

Публікації у наукових виданнях, що індексуються у науково-метричних базах:

1. Modeling the cybersecurity of the socio-economic system under martial law / M. Izha, T. Pakhomova, O. Lypach, O. Yakubovsky, A. Akhlamov // Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice. 2023. Vol. 3, Iss. 50. С. 224–233. DOI: 10.55643/fcaptp.3.50.2023.4075 (Scopus)

Публікації у наукових фахових виданнях України:

2. Липач Олена Проблемні аспекти відбудови України у післявоєнний період: виклики та пріоритети для публічного управління. *Теоретичні та прикладні питання державотворення* 2024. Вип. 31, С. 221 – 227. DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb312024314172>

3. Каташинський Є.О., Липач О.О. Регулювання містобудівної діяльності в Україні: сучасний стан, реформи та порівняння з Німеччиною. Публічне управління та адміністрування в Україні. 2025. Випуск 48. С.110-115 . ISSN 2663-5259. URL: <https://pag-journal.iei.od.ua/archives/2025/48-2025/19.pdf>

4. Каташинський Є.О., Липач О.О., Ковбасюк Д.І. Управління проектами публічно-приватного партнерства в містобудівній діяльності. Публічне управління та адміністрування в Україні. 2025. Випуск 46.С.295-300. URL: <https://pag-journal.iei.od.ua/archives/2025/46-2025/52.pdf>

5. Каташинський Є.О., Липач О.О. Містобудівна діяльність в умовах правового режиму воєнного стану та повоєнної відбудови в контексті цілей сталого розвитку. Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування, 2025 р., №2. С.213-218. ISSN 1813-3401. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/2_2025/31.pdf

Публікації, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації (у вітчизняних та зарубіжних виданнях):

1. Іжа, М. М., Липач О.О. Деякі аспекти регіонального механізму планування та розвитку міст в детермінантах поствоєнного відновлення. Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах

спеціальних адміністративно-правових режимів та воєнного стану : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 17 трав. 2024 р. Навч.-наук. ін-т публіч. служби та упр. Нац. ун-ту Одеська політехніка. Одеса, 2024. URL: https://op.edu.ua/sites/default/files/publicFiles/studolympconf/mizh_nauk_prak_ko_nf_17.05.2024.pdf.

2. Izha, M. M., Pakhomova T.I., Lypach O.O. Recovery of Ukrainian Cities in the Context of the National Security Strategy of Ukraine and Concept of Ensuring a National Resilience System Based on the Theory of Complex Adaptive System Міжнародна науково-практична конференція «Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних адміністративно-правових режимів та відновлення України», 17 жовт. 2025 р. Навч.-наук. ін-т публіч. служби та упр. Нац. ун-ту «Одеська політехніка». Одеса, 2025. URL: https://op.edu.ua/sites/default/files/publicFiles/studolympconf/mnpk_17.10.2025.pdf.

3. Lypach, O., & Izha, M. (2024). REGARDING THE PROBLEM OF CITY PLANNING. *VII Міжнародна наукова конференція «Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації»*, 33-35. DOI: <https://doi.org/10.62731/mcnd-28.06.2024.002> DOI : [10.62731/mcnd-28.06.2024.002](https://doi.org/10.62731/mcnd-28.06.2024.002)

4. Olena Lypach (2024) Some aspects of system improvement public administration in the process of post-war reconstruction of Ukraine. Theoretical and empirical scientific research: concept and trends: Collection of scientific papers «LOGOS» with Proceedings of the VI International Scientific and Practical Conference, Oxford, February 2, 2024. Oxford-Vinnytsia: P.C. Publishing House & UKRLOGOS Group LLC, 2024. ISBN 978-617-8312-00-8 ISBN 978-1-8380557-1-4 (PDF) DOI [10.36074/logos-02.02.2024](https://doi.org/10.36074/logos-02.02.2024) DOI: [10.36074/logos-02.02.2024.009](https://doi.org/10.36074/logos-02.02.2024)

ABSTRACT

Lypach O.O. Public Management of the City under Modern Challenges. – Qualifying scientific work on the rights of a manuscript.

Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in specialty 281 “Public Management and Administration”. Odesa Polytechnic National University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Odesa, 2026.

The dissertation research is devoted to solving a relevant and socially significant scientific task — the systemic substantiation of a set of modern tools of public city management under multiple challenges of global, national and local levels, as well as the determination of scientific and practical ways of their effective application under the legal regime of martial law and during the period of post-war reconstruction of Ukraine. The current geopolitical, socio-economic, environmental and institutional transformations caused by the armed aggression against Ukraine objectively require a profound modernisation of the system of public management of urban territorial communities. Such modernisation must ensure an increase in its adaptability, resilience, efficiency and effectiveness through the introduction of innovative management tools that act as catalysts for the progressive development of Ukrainian cities, the restoration of their viability and the improvement of the quality of life of citizens on the basis of the “build back better” principle.

The dissertation formulates the conceptual foundations of the mechanisms of public city management under modern challenges. A thorough retrospective analysis of the evolution of scientific views on the problems of public city management has been carried out, and the place of this issue in the modern scientific discourse of public management and administration has been revealed. Foreign experience of managing urban systems has been studied (in particular, European models of integrated urban development, adaptive management and resilient cities). On the basis of comparative analysis, a well-founded conclusion has been drawn that under the conditions of post-war reconstruction, ensuring the sustainability and adaptability of territorial communities, public city management should be based on the synergy of modern foreign conceptual approaches and their critical

adaptation to the specific development strategies of the city, its economic potential, human resources, social capital, institutional capacity, as well as to the specific challenges inherent in different types of modern Ukrainian cities (front-line, rear, port, industrial, etc.).

The strategic goals and tactical tasks of the system of public city management under modern challenges have been revealed. The forms and methods of public city management that acquire particular relevance throughout the enforcement of martial law and post-war recovery have been systematised. Special attention has been paid to the tools of strategic, project, anti-crisis and adaptive management.

A comprehensive content analysis of the normative, legal and programme support for public city management under martial law and post-war reconstruction within the domestic legal framework (legislative, subordinate, technical-legal regulation, strategic and programme documents) has been carried out. Key legal gaps and institutional imbalances have been identified, including: fragmentation of the regulatory framework (the existence of a large number of acts that mutually complement each other without a single codified document); the absence of an adopted framework Law of Ukraine “On the Principles of the Recovery of Ukraine”; insufficient adaptation of certain state building norms (DBN) to the specifics of war damage, the requirements of green recovery and climate resilience; and a high dependence of the implementation of recovery policy on external financing and reparations mechanisms.

The system of challenges of public city management at the regional and local levels has been identified and structured. The challenges that arise and will arise before public authorities in the course of the application of martial law and the post-war recovery of the country have been analysed. The European regulatory and legal framework that constitutes the conceptual basis of modern approaches to city management has been examined, in particular: the European Charter of Local Self-Government, the Amsterdam Pact, the New Leipzig Charter, the European Green Deal, as well as European standards of urban management. It has been emphasised that these documents reflect the evolution from the declarative consolidation of the rights of city residents to a comprehensive system of principles that integrates ethical governance, sustainable development, social trust,

digital transformation and resilience. The adaptation of these documents to Ukrainian realities makes it possible to scientifically substantiate models of adaptive and sustainable city management during the period of post-war reconstruction.

In the course of the research, the conceptual and categorical apparatus of public management has been improved by clarifying the essence and content of a number of basic concepts. In particular, the concept of “public management of the city under modern challenges” has been introduced into the domestic scientific circulation, which is defined as a purposeful process of reducing uncertainty between the components of the city management system caused by the destructive influences of external and internal challenges through the systemic use of tools for increasing the resilience and adaptability of the city. The content of the concept of “post-war recovery of the city” has also been clarified as a comprehensive, multi-factor and multi-level process of city development based on the principles of resilience, adaptability, reflection and sustainable development.

The key mechanisms operating in the system of city management under modern challenges have been identified. Using the example of the city of Chornomorsk in Odesa region, the essence and structural-functional characteristics of the model of city management based on resilience and adaptability under the conditions of post-war recovery of Ukraine have been revealed. Special attention has been paid to the tools for forming an integrated approach to the management of urban development through the synergy of ESG standards (Environmental, Social, Governance) and ISO series standards. It has been argued that the combination of strategic ESG vision with practical systems of quality management, environmental management and anti-corruption compliance contributes to increasing the resilience of urban systems, the transparency of public service provision, the efficiency of resource use and the attraction of investment in urban planning activities on the basis of the “build back better” principle.

The mechanisms of international project assistance in the context of the post-war reconstruction of Ukrainian cities have been analysed. In order to increase the efficiency and effectiveness of the implementation of the strategic direction of reconstruction, a model of an adaptive cluster of city management under modern challenges has been proposed. Its theoretical and methodological value and practical effectiveness have been

substantiated. The critical importance of human capital development at the city level and the necessity of the systemic application of modern HR tools for personnel management of local self-government bodies in the process of post-war reconstruction of Ukrainian cities have been emphasised. The main results of the research can be used in the process of functioning and development of Ukrainian cities during the period of post-war recovery.

Keywords: public management and administration, decentralization, regional management, urban planning activity, urban planning sphere, public administration bodies, territorial community, city, public city management, digitalization, adaptive systems, development projects, human resources, city resilience, city infrastructure, wartime and post-war recovery, innovative tools, security challenges. territorial development.

Scientific Publications Presenting the Main Results of the Dissertation

Publications in Journals Indexed in Scientometric Databases

1. Modeling the cybersecurity of the socio-economic system under martial law / M. Izha, T. Pakhomova, O. Lypach, O. Yakubovsky, A. Akhlamov // *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2023. Vol. 3, Iss. 50. pp. 224–233. DOI: 10.55643/fcaptp.3.50.2023.4075

Publications in Specialized Scientific Journals of Ukraine

2. Lypach Olena. Problematic aspects of Ukraine's reconstruction in the post-war period: challenges and priorities for public administration. *Theoretical and Applied Issues of State-Building*. 2024. Issue 31, pp. 221–227. DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb312024314172>

3. Katashynskiy Ye.O., Lypach O.O. Regulation of urban planning activities in Ukraine: current state, reforms and comparison with Germany. *Public Administration and Management in Ukraine*. 2025. Issue 48, pp. 110–115. ISSN 2663-5259. URL: <https://pag-journal.iei.od.ua/archives/2025/48-2025/19.pdf>

4. Katashynskiy Ye.O., Lypach O.O., Kovbasiuk D.I. Project management of public-private partnership in urban planning activities. *Public Administration and Management in Ukraine*. 2025. Issue 46, pp. 295–300. URL: <https://pag-journal.iei.od.ua/archives/2025/46-2025/52.pdf>

5. Katashynskiy Ye.O., Lypach O.O. Urban planning activities under martial law and post-war reconstruction in the context of sustainable development goals. *State and Regions. Series: Public Administration and Management*. 2025. No. 2, pp. 213–218. ISSN 1813-3401. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/2_2025/31.pdf

Publications Confirming the Approbation of Dissertation Materials (in Domestic and International Editions)

1. Izha M.M., Lypach O.O. Some aspects of the regional mechanism of planning and development of cities in the determinants of post-war recovery. Ensuring the resilience of the system of public authority and administration under

special administrative-legal regimes and martial law: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference, May 17, 2024. Educational and Scientific Institute of Public Service and Administration, National University “Odesa Polytechnic”. Odesa, 2024. URL: https://op.edu.ua/sites/default/files/publicFiles/studolymconf/mizh_nauk_prak_konf_17.05.2024.pdf

2. Izha M.M., Pakhomova T.I., Lypach O.O. Recovery of Ukrainian cities in the context of the National Security Strategy of Ukraine and the concept of ensuring a national resilience system based on the theory of complex adaptive systems. International Scientific and Practical Conference “Ensuring the resilience of the system of public authority and administration under special administrative-legal regimes and the recovery of Ukraine”, October 17, 2025. Educational and Scientific Institute of Public Service and Administration, National University “Odesa Polytechnic”. Odesa, 2025. URL: https://op.edu.ua/sites/default/files/publicFiles/studolymconf/mnpk_17.10.2025.pdf

3. Lypach O., Izha M. Regarding the problem of city planning. VII International Scientific Conference “Scientific Space: Current Issues, Achievements and Innovations”. 2024, pp. 33–35. DOI: <https://doi.org/10.62731/mcnd-28.06.2024.002.pdf>

4. Olena Lypach. Some aspects of system improvement of public administration in the process of post-war reconstruction of Ukraine. Theoretical and Empirical Scientific Research: Concept and Trends: Collection of Scientific Papers “LOGOS” with Proceedings of the VI International Scientific and Practical Conference, Oxford, February 2, 2024. Oxford–Vinnytsia: P.C. Publishing House & UKRLOGOS Group LLC, 2024. ISBN 978-617-8312-00-8; ISBN 978-1-8380557-1-4 (PDF). DOI: 10.36074/logos-02.02.2024.009